

Liite 1.

Siikajoen lukion ohjaussuunnitelma

Yleistä

Siikajoen lukion ohjaussuunnitelma on osa opetussuunnitelmaa ja perustuu Opetushallituksen Opetussuunnitelman perusteissa (2019) määriteltyihin sisältöihin. Ohjaussuunnitelmassa kuvataan lukion ohjaustoiminta ja sen tavoitteet, ohjaukseen liittyvä työnjako lukion koko henkilöstön kesken, ohjaus opintojen nivelvaiheissa sekä keskeisten yhteistyökumppaneiden kanssa tehtävä yhteistyö. Ohjaussuunnitelma on käytännöllinen työkalu koko oppilaitoksen ohjaustoiminnan koordinoimiseksi. Opinto-ohjaaja-apulaisrehtori sekä rehtori arvioivat ja päivittävät ohjaussuunnitelmaa vuosittain. Ohjaussuunnitelmasta tiedotetaan lukion opettajien kokouksissa. Oppilaskunnalta pyydetään valmisteluvaiheessa ohjaussuunnitelmasta lausunto ja valmis suunnitelma käydään läpi opiskelijoiden kanssa lukuvuoden alussa.

Ohjaustoiminta ja sen tavoitteet

Ohjaustoiminnan tavoitteena on opiskelijoiden hyvinvointi, lukio-opinnoissa eteneminen tavoitteellisesti sekä jatko-opintoihin sijoittuminen.

Ohjaukseen osallistuu koko lukion henkilöstö. Keskeisiä toimijoita ohjauksessa ovat opinto-ohjaajan lisäksi rehtori, ryhmänohjaajat, aineenopettajat, erityisopettaja sekä opiskeluhuollon henkilöstö. Opiskelija itse on ohjauksessa aktiivinen ja vastuullinen toimija. Myös alaikäisten opiskelijoiden huoltajien kanssa tehdään yhteistyötä.

Ohjaustoiminta sisältää opinto-ohjauksen luokkatunnit, pienryhmä- ja yksilöohjausta, erilaisia opiskelu- ja työelämä -infoja sekä vierailuja messuille, oppilaitoksiin ja yrityksiin. Ryhmänohjaajien ja aineenopettajien ohjaustyö täydentää opinto-ohjaajan työtä. Erityisopettajan tai opiskeluhuollon palvelujen tarvetta havaitessaan opettajat ohjaavat opiskelijaa saamaan tarvitsemansa palvelut opiskeluhuoltosuunnitelman mukaisesti.

Ohjauksen työn- ja vastuunjako

Rehtori

- Tukee ohjauksen suunnittelua sekä vastaa oppilaitoksen ohjaus- sekä muusta toiminnasta kokonaisuutena
- Takaa riittävät resurssit ohjauksen laadukasta toteuttamista varten
- Vastaa kurssitarjottimen laatimisesta yhteistyössä opinto-ohjaajan kanssa
- Osallistuu tarvittaessa yhteistyökumppanina ohjaustyöhön ongelmatilanteissa

Opinto-ohjaaja-apulaisrehtori

- Vastaa ohjauksen kokonaisuuden suunnittelusta ja käytännön järjestelyistä ja toteutuksesta
- Seuraa opintojen etenemistä opiskelijoiden tavoitteiden mukaisesti
- Vastaa kaksoistutkintoa tekevien opintojen ohjauksesta lukiossa
- Ohjaa opiskelijoita henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman laadinnassa
- Ohjaa kurssivalintoja perustuen opiskelijoiden henkilökohtaiseen opiskelusuunnitelmaan
- Jatko-opintoihin ohjaus
- Opinto-ohjauksen kurssien toteuttaminen
- Henkilökohtaiset ohjauskeskustelut vuosittain
- Tiiviimpien ohjausprosessien läpivienti tarvittaessa
- Jaksopalaverien pitäminen ryhmäohjaajien ja tarvittaessa erityisopettajan kanssa
- Vastaa ylioppilastutkintoon liittyvästä tiedottamisesta, ilmoittautumisista ja käytännön järjestelyistä
- Seuraa opiskelijoiden jatko-opintoihin sijoittumista syksyisin tehtävällä kyselyllä
- Verkostoyhteistyön toteuttaminen eri oppilaitosten ja yhteistyökumppaneiden kanssa

Opinto-ohjaajan toteuttama ohjaus eri vuosiluokilla

1. opiskeluvuosi

- Lukio-opinnot, opiskelijoiden vastuut ja velvollisuudet
- Opiskeluhuollon ja erityisopetuksen tuesta tiedottaminen
- Ainevalinnat
- Ryhmytymispäivä
- Vanhempainilta
- Opiskelutaidot, tiedon etsintä, ajankäyttö
- Itsetuntemus
- Stressinhallinta
- Ohjauskeskustelut
 - henkilökohtainen opiskelusuunnitelma
 - alustava ylioppilastutkintosuunnitelma
- Opiskelumahdollisuudet lukion jälkeen
- OP1 -kurssi 1., 2. ja 4. jaksossa

2. opiskeluvuosi

- Jatko-opintoihin tutustuminen jatkuu
- Oulun yliopiston Abipäiville / OAMK:n avoimille ovilla osallistuminen
- Tiedonhaku
- Työelämätaidot, 2 päivän TET / vaihtoehtoinen haastatteluraportti osana OP2 kurssia
- Itsetuntemus ja oman alan etsiminen

- Ylioppilastutkintosuunnitelman päivittäminen
- Henkilökohtaiset ohjauskeskustelut 2. jaksossa
- OP2 kurssi 3. jaksossa

3. opiskeluvuosi

- Oulun yliopiston Abipäiville / OAMK:n avoimille oville osallistuminen
- Orientoituminen jatko-opintoihin hakemiseen (itsenäinen tiedonhaku, hakuinfo ja opiskelupaikkojen esittelijät)
- Opiskelumahdollisuudet ulkomailla
- Omaan kotiin itsenäistyminen
- Ylioppilaskirjoituksiin valmistautuminen
- Jatko-opintosuunnitelman laatiminen
- Henkilökohtaiset ohjauskeskustelut 3. jaksossa
- OP2 kurssi 3. jaksossa

Ryhmänohjaaja

Opintojen alussa

- Perehdyttää oman ryhmänsä lukio-opiskelun käytäntöihin opinto-oppaan avulla ensimmäisinä koulupäivinä ryhmänohjaajan tunneilla.
- Järjestää syyslukukauden alussa ryhmäytymispäivän yhdessä opinto-ohjaajan kanssa
- Haastattelee opiskelijat syyslukukauden aikana - tavoitteena tutustua opiskelijoihin sekä kartoittaa mahdollisia haasteita tai erityistarpeita opiskelussa
- Järjestää vanhempainillan yhdessä rehtorin ja opinto-ohjaajan kanssa
- Pitää vanhempainvartit toisessa jaksossa
- Huolehtii erityisopettajan esityksestä mahdollisesta tukitoimien kirjaamisesta opiskelijan oppimissuunnitelmaan yhteistyössä aineenopettajien ja erityisopettajan kanssa

Opintojen aikana

- Pitää ryhmänohjaajan tunnin opiskeluhuollon vuosikellon teemojen mukaan jokaisen jakson alussa
- Seuraa opiskelijoiden opintojen etenemistä ja hylättyjä arvosanoja
- Seuraa ryhmänsä poissaoloja viikoittain ja puuttuu niihin opiskeluhuoltosuunnitelman mukaan.
- Puuttuu ongelmiin käyttäytymisessä tai muussa toiminnassa
- Raportoi mahdollisista huomioistaan jaksopalavereissa
- Pitää yhteyttä huoltajiin
- Ohjaa opiskelijaa saamaan tarvitsemaansa ohjausta ja tukea muilta ammattihenkilöiltä
- Osallistuu tarvittaessa opiskeluhuollon palaveriin

Aineenopettaja

- Ohjaa opiskelijaa oman oppiaineensa opiskelutaidoissa sekä antaa tietoa oman aineensa jatko-opintomahdollisuuksista

- Seuraa opiskelijoiden poissaoloja ja tiedottaa ryhmänohjaajaa sekä poissaoloihin että muihin opiskeluun liittyviin huoliin liittyen
- Ohjaa opiskelijaa saamaan tarvitsemaansa ohjausta ja tukea muilta ammattihenkilöiltä
- Tekee opiskelijan mahdolliseen oppimissuunnitelmaan kirjaukset oman oppiaineensa osalta

Erityisopettaja

- Tiedottaa lukion aloittavia opiskelijoita erityisopetuksen tukimuodoista
- Teettää lukitesti ensimmäisen vuoden opiskelijoille
- Kirjaa opiskelijan tarvitsemat erityiset tukitoimet opiskelijan oppimissuunnitelmaan
- Laatii lausunnot ylioppilastutkintolautakunnalle tarvittavien ylioppilaskokeiden erityisjärjestelyjen hakemiseksi opiskelijalle
- Ohjaa tukea tarvitsevia opiskelijoita opiskelutekniikoissa ja itselle parhaiten sopivan opiskelutavan löytämisessä

Koulukuraattori

- Keskustelee apua ja tukea tarvitsevien opiskelijoiden kanssa
- Ohjaa tukea tarvitsevia eri palvelujen piiriin
- Osallistuu tarvittaessa nivelvaiheiden yhteistyöhön
- Osallistuu tarvittaessa yksittäisen opiskelijan asiassa koottavan asiantuntijaryhmän toimintaan.

Kouluterveydenhuolto

- Vastaa ennaltaehkäisevästä terveydenhoidosta
- Osallistuu tarvittaessa nivelvaiheiden yhteistyöhön
- Osallistuu tarvittaessa yksittäisen opiskelijan asiassa koottavan asiantuntijaryhmän toimintaan.

Koulupsykologi

- Tekee tutkimukset ja testaukset, joita ei voida tehdä erityisopettajan ja kuraattorin toimesta.
- Keskustelee apua ja tukea tarvitsevien opiskelijoiden kanssa
- Osallistuu tarvittaessa yksittäisen opiskelijan asiassa koottavan asiantuntijaryhmän toimintaan
- Tarvittavat lausunnot ylioppilaskirjoitusjärjestelyjä varten
- Konsultointi kouluille ja perheille

Opiskelijan ja huoltajan rooli ohjauksessa

Opiskelija on ohjauksessa aktiivinen toimija. Ratkaisevaa ohjauksen onnistumisessa on opiskelijan oma vastuu ja panos. Opiskelijan velvollisuuksiin kuuluu noudattaa lukion järjestyssääntöjä, käyttäytyä asiallisesti, osallistua opetukseen, tehdä kotitehtävät ja opettajan antamat työt aikataulussa sekä osallistua kokeeseen. Opiskelijan on pyydettävä apua silloin, kun hän ei tiedä tai ymmärrä opetettavaa asiaa tai jos opiskelut eivät henkilökohtaisten syiden vuoksi etene. Opiskelija voi myös antaa palautetta lukion opettajille ja muulle henkilökunnalle. Tätä kautta hän osallistuu lukion ja sen opetuksen kehittämiseen yhteistyössä lukion henkilökunnan kanssa. Lukiolaisen kantamaan vastuuseen kuuluu siis myös mahdollisuus vaikuttaa itseä koskeviin asioihin ja tapahtumiin. Palautetta kerätään vuosittain oman lukion hyvinvointikyselyllä sekä joka toinen vuosi toteutettavalla valtakunnallisella kouluterveyskyselyllä. Palautetta voi antaa myös vapaamuotoisesti aina.

Lukiolaisen huoltaja mahdollistaa lukiolaisen opinnot turvallisesti ja taloudellisesti. Huoltajien kanssa tehdään yhteistyötä tarvittaessa puhelimitse, wilman kautta sekä tapaamisissa. Ryhmänohjaaja pitää ensimmäisen vuoden opiskelijoiden huoltajille vanhempainvartit, joissa myös opiskelija voi olla mukana. Ensimmäisenä syksynä vanhemmille pidetään myös yhteinen vanhempainilta, jossa keskustellaan lukio-opinnoista ja kulloinkin ajankohtaisista asioista. Huoltaja vastaa ala-ikäisen opiskelijan poissaolojen selvittämisestä wilmassa.

Ohjaus koulutuksen siirtymävaiheissa

Koulutuksen siirtymävaiheissa tehdään yhteistyötä sekä lähettävän että vastaanottavan oppilaitoksen välillä. Lukion opinto-ohjaaja käy kertomassa oman ja lähikunnan yhdeksäsluokkalaisille Siikajoen lukiosta. Yhdeksäsluokkalaisille järjestetään toiminnallinen vierailupäivä lukiolle, jonka järjestämisessä myös opiskelijat ovat aktiivisesti mukana. Lisäksi opinto-ohjaaja esittelee lukio-opintoja vanhempainilloissa ja Raahessa toteutettavilla Tsäänssi - messuilla. Lukioon hakeutujat täyttävät keväällä ainevalintakortin koskien ensimmäisen lukiovuoden valintoja. Tässä tehdään yhteistyötä perusopetuksen opinto-ohjaajien kanssa.

Lukiolaisille annetaan tietoa ja järjestetään eri opiskelualoihin tutustumismahdollisuuksia koko lukioajan. Toisena ja kolmantena lukiovuonna opiskelijat vierailevat Oulun yliopiston Abi-päivillä ja avoimissa ovissa OAMK:lla. Myös lukiolla käy eri opiskelualoilta alumneja kertomassa omasta oppilaitoksestaan ja alastaan. Opinto-ohjaaja pitää abiturienteille hakuinfon, jossa käydään läpi jatko-opintoihin hakemisessa olennaisia asioita. Opiskelijan halutessa haku on mahdollista tehdä myös yhdessä opinto-ohjaajan kanssa. Opiskelijoiden on lukioaikana mahdollista ottaa verkkokursseja korkeakoulujen ns "kurkistuskurssien" opintotarjonnasta ja opinto-ohjaaja tiedottaa opiskelijoita erilaisista väyläopinnoista korkeakoulutukseen ajankohtaisen tiedon mukaan.

Opiskelijan harkitessa lukion keskeyttämistä käydään keskusteluja opinto-ohjaajan kanssa oikean ratkaisun löytämiseksi. Opiskelijaa tuetaan oman alan löytämisessä ja tarvittaessa ohjataan tutustumaan muihin toisen asteen oppilaitoksiin. Lukion keskeytyessä ohjausvastuu seuraavaan koulutukseen on lukiolla. Jos opiskelija ei lukion ohjauksesta huolimatta hakeudu oppivelvollisuusaikana toiseen toisen asteen koulutusta tarjoavaan oppilaitokseen ja jättäytyy opetuksesta pois,, ilmoittaa lukio asiasta opiskelijan huoltajalle sekä asuinkunnalle.

Opiskelijat saavat pyytäänsä opinto-ohjausta lukionsa päättämisestä seuraavan vuoden aikana. Tästä mahdollisuudesta heitä tiedotetaan aktiivisesti. Jatko-ohjaus perustuu opiskelijan omaan yhteydenottoon, sillä opinto-ohjaajalla ei ole virallista rekisteriä käytössään siitä, sijoittuuko opiskelija jatko-opintoihin lukion jälkeen.

Esteettömyys siirtymävaiheissa ja lukio-opiskelussa toteutuu Siikajoen lukiossa hyvin. Opiskelijoiden on mahdollista saada opiskeluhuollon sekä erityisopettajan tukea erityisiin haasteisiinsa oppimisessa / opiskelussa. Pienet opetusryhmät ja tukiovetusresurssi mahdollistavat yksilökohtaisen tuen järjestämisen. Myös fyysinen oppimisympäristö on rauhallinen ja esteetön.

Siikajoen lukion yhteistyökumppanit

Siikajoen lukion yhteistyökumppaneita ovat muun muassa samassa koulurakennuksessa toimiva Ruukin koulu, Siikajoen kylällä toimiva Gumeruksen koulu sekä Rantsilassa sijaitseva Gananderin koulu, joiden yhdeksäsluokkalaisille ja heidän vanhemmilleen Siikajoen lukiosta aktiivisesti annetaan tietoa vierailujen ja vanhempainiltojen muodossa.

Toisen asteen oppilaitosten joukosta merkittävimpiä yhteistyökumppaneita ovat Pyhäjoen ja Raahen lukiot sekä Ruukissa sijaitseva Ruukin maaseutuopisto. Lähialueiden lukioiden kanssa yhteistyömuotoja ovat mm. seutukunnan yhteinen Raahen opetustoimen koordinoima opotiimi, yhteiset verkko- sekä teemaopintokurssit. Ruukin maaseutuopiston opiskelijoiden on mahdollista tehdä lukion kursseja ja suorittaa kaksoistutkinto. Lukion opiskelijat puolestaan voivat valita Ruukin maaseutuopiston hevostalouden kursseja osaksi lukio-opintojaan.

Ohjauksen näkökulmasta tärkeitä yhteistyökumppaneita ovat myös lähialueiden korkeakoulut sekä yritykset. Abiturentit vierailevat Oulun yliopiston Abi-päivillä sekä avoimissa ovissa Oulun ammattikorkeakoululla. Ammattikorkeakoulu- ja yliopisto-opiskelijoita käy esittelemässä lukiolla eri opiskelualoja. Pakolliseen OPO2 -kurssiin kuuluu vaihtoehtoinen kahden päivän TET -jakso opiskelijan valitsemassa yrityksessä tai opiskelupaikassa.

Muita yhteistyökumppaneita ovat mm. lehdistö, lähialueiden ammatilliset oppilaitokset sekä Siikajoen kunnan nuorisotoimi ja kolmannen sektorin muut toimijat, kuten 4H sekä seurakunta.

Lähteet:

Lukion opetussuunnitelman perusteet (2019) Opetushallitus. Määräykset ja ohjeet 2019:2a